

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2017-02-21 Nr. 4R-397-(1.17)

DĖL VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMO TEISMUOSE GAIRIŲ

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą parengti pavyzdinę vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuos tvarką, parengė Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairių patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairėse (toliau – Gairės), atsižvelgiant į teismo, kaip vienintelės Lietuvoje teisingumą vykdančios institucijos, veiklos specifiką, yra įtvirtintos bendrosios nuostatos, numatančios kokiais tikslais, atvejais, kokiomis sąlygomis ir tvarka asmenys (įskaitant, bet neapsiribojant, viešosios informacijos rengėjus) turėtų naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, t. y. filmuoti ir (ar) fotografuoti teismo patalpose ne teismo proceso metu.

Gairių paskirtis – padėti teismams užtikrinti asmenų (fizinių, juridinių, privačių, viešųjų) teisių ir interesų balansą, kai teismo patalpose yra naudojama vaizdo fiksavimo įranga (ar ją siekiama panaudoti), ir tuo pačiu informuoti visuomenę apie bendruosius reikalavimus, kurių turi būti laikomasi, įgyvendinant ar siekiant įgyvendinti teisę rinkti, gauti viešąją informaciją apie teismo veiklą šiam tikslui panaudojant vaizdo fiksavimo įrangą. Gairėse įtvirtintos nuostatos (įvertinus ir kai kurių jų abstraktų, vertinamąjį pobūdį) yra suformuluotos, siekiant atskleisti esminius principus, kuriais turi būti vadovaujamasi naudojant vaizdo fiksavimo įrangą atitinkamose teismo patalpose, pernelyg nedetalizuojant šių principų įgyvendinimo procedūrų, atsižvelgiant į tai, kad nutarimo projektu siekiama užtikrinti įvairių asmenų grupių teisių ir įstatymų saugomų interesų balanso ribos kiekvienu konkrečiu atveju nustatytinus įvertinus individualių aplinkybių visumą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad atsižvelgiant į pastabas, pateiktas dėl Nutarimo projekto, Gairių baigiamosios nuostatos iš esmės įtvirtina įpareigojimą teismų pirmininkams patvirtinti konkretaus teismo tvarką, kuri detalizuotų Gairės ir joms neprieštarautų. Administracija *siūlo svarstyti*, ar įpareigojant visus teismus priimti tokią tvarką nebus sukurta neproporcinga papildoma administracinė našta tiems teismams, kurie mano, kad įstatymais numatytas teisinis reguliavimas yra pakankamas, be to, ar nebus siaurinama teismo pirmininko, kaip įstaigos vadovo, įstatymais įtvirtinta kompetencija teismo darbo organizavimo srityje (pvz., Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 str., Teismų įstatymo 103 str.).

Taip pat pastebėtina, kad įvertinus pastabas teikusių subjektų vyraujančią nuomonę, Gairėse visais atvejais pasirinkta rašytinė kreipimosi dėl leidimo išdavimo ir atsakymo pateikimo forma. Visgi, atsižvelgiant į kai kuriuose teismuose taikomą bendravimo žodžiu su viešosios informacijos rengėjais sėkmingą praktiką bei siekiant nedidinti administracinės naštos šiuo aspektu, Administracija *siūlo svarstyti* dėl galimybės palikti pačiam teismui pasirinkti bendravimo formą, įskaitant ir žodinę, išskyrus vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo specialiosiose patalpose atvejus. Be to, įvertinus siūlomo patvirtinti teisės akto pobūdį (gairės, angl. *guidelines*), *svarstyтина*, ar nėra perteklinės (ypač jei teismams būtų palikta žodinio leidimo išdavimo galimybė) Gairių nuostatos, apibrėžiančios galimas teismo darbo organizavimo priemones sprendžiant klausimą dėl leidimo išdavimo ar atsisakymo jį išduoti, t. y. numatančios asmens kreipimosi į teismo pirmininką ar jo

įgaliotą asmenį dėl leidimo išdavimo ir atsakymo į tokį kreipimąsi alternatyvas (Gairių 22–24 punktai).

Kiti argumentai dėl pastabų, pasiūlymų tobulinti Gairių nuostatas įvertinimo išdėstyti pridedamoje derinimo pažymoje.

Teikiamas svarstyti Nutarimo projektas yra parengtas įvertinus Teisėjų tarybai prieš tai teiktą teisinę analizę, susijusią su tvarkos ir rimties teisme palaikymu, tinkamo teismo darbo organizavimo ir filmavimo teismuose tvarkos užtikrinimu, teismų bei Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo, Teismų administravimo ir Komunikacijos komitetų narių pastabas, pasiūlymus, taip pat atsižvelgus į Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Žurnalistų etikos inspektoriaus pastebėjimus.

Atsižvelgdama į tai, kas pirmiau išdėstyta, Administracija teikia Teisėjų tarybai svarstyti ir tvirtinti Nutarimo projektą. Patvirtinus projektą, Teisėjų tarybos nutarimas skelbtinas Teisės aktų registre ir interneto svetainėje www.teismai.lt.

PRIDEDAMA:

1. Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairių patvirtinimo“ projektas, 6 lapai.
2. Derinimo pažyma, 12 lapų.

Direktorė

Reda Moliene

Jelena Vasilionokienė, tel. (8 5) 251 4295, trumpasis tel. 6362, el. p. jelena.vasilionokiene@teismai.lt

(Originalas nebus siunčiamas)

TEISĖJŲ TARYBA

**NUTARIMAS
DĖL VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMO TEISMUOSE GAIRIŲ
PATVIRTINIMO**

2017 m. d. Nr. 13P- (7.1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 27 punktu, Teisėjų taryba n u t a r i a:

Pavirtinti Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gaires (pridedama).

Pirmininkas

Sekretorius

VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMO TEISMUOSE GAIRĖS**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairės (toliau – Gairės) nustato asmenų, išskyrus teisėjus, teismo darbuotojus, patekimo į teismo pastato patalpas ir vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo šiose patalpose bendrąją tvarką ir asmenų, atsakingų už šios tvarkos užtikrinimą, teises ir pareigas.

2. Gairių paskirtis – padėti teismams užtikrinti balansą tarp visuomenės intereso rinkti, gauti viešąją informaciją apie teismo veiklą naudojant vaizdo fiksavimo įrangą ir normalios teismo, kaip valstybės institucijos, veiklos tęstinumo užtikrinimo bei sudaryti sąlygas dėl vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teisme galinčių atsirasti neigiamų padarinių su teismo vykdoma teisingumo veikla susijusiuose procesuose dalyvaujančių asmenų (teismo proceso dalyvių, teisėjų, teismo darbuotojų ar kitų teisme esančių asmenų) teisėms ir interesams mažinimui.

3. Gairės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis, taip pat Europos Sąjungos teisės normomis ir Europos Sąjungos teisminių institucijų sprendimais.

4. Šiose Gairėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Vaizdo fiksavimo įranga** – profesionali ir (ar) neprofesionali filmavimo ir (ar) fotografavimo įranga, taip pat kita asmeninėms reikmėms naudoti skirta įranga, priemonės (telefonai, kompiuteriai ir kt.), kuriomis galimas vaizdo filmavimas ir (ar) fotografavimas.

4.2. **Vaizdo fiksavimas** – filmavimas ir (ar) fotografavimas, taip pat kalbinimas ir (ar) kitokie veiksmai, atliekami naudojant vaizdo (su garsu ar be jo) įrašymo, fiksavimo įrangą.

4.3. **Teismo darbuotojas** – teismo valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį.

4.4. **Teismo lankytojas** – asmuo, įgyvendinantis arba siekiantis įgyvendinti teisę rinkti, gauti viešąją informaciją apie teismo veiklą šiam tikslui panaudojant vaizdo fiksavimo įrangą.

4.5. **Viešosios patalpos** – bendro naudojimo erdvės, į kurias gali laisvai patekti teismo proceso dalyviai, kiti teismo interesantai, teisėjai ir teismo darbuotojai, pavyzdžiui, teismo fojė, teismo posėdžių salės ir laukiamoji erdvė prie jų, raštinė (erdvė, kurioje priimami ir išduodami dokumentai), susipažinimo su bylomis patalpa, teismo interesantams skirtos drabužinės, motinos (tėvo) ir vaiko kambario ir asmens higienos patalpos, taip pat koridoriai, laiptinės bei kitos judėjimo erdvės tarp šių patalpų.

4.6. **Tarnybinės patalpos** – administracinės paskirties erdvės, į kurias turi teisę patekti tik teisėjai, teismo darbuotojai arba kiti atitinkamą leidimą turintys asmenys (specialiųjų tarnybų pareigūnai, teismo proceso dalyviai ar kiti teismo interesantai), pavyzdžiui, teisėjų ir teismo darbuotojų darbo kabinetai, teisėjų pasitarimų kambariai, kopijavimo technikos patalpos, teisėjų ir teismo darbuotojų poilsio kambariai, asmens higienos patalpos, taip pat koridoriai, laiptinės bei kitos judėjimo erdvės tarp šių patalpų.

4.7. **Specialiosios patalpos** – specialios paskirties ir riboto patekimo erdvės, į kurias turi teisę patekti tik specialius įgaliojimus turintis teisėjas, teismo darbuotojas arba kiti atitinkamą leidimą turintys asmenys, pavyzdžiui, konvojuojamųjų laikymo, konvojaus patalpos, konvojaus judėjimo erdvės, įslaptintam ir saugomam liudytojų skirtos, nepilnamečių apklausos patalpos, archyvo, slaptų dokumentų, daiktinių įrodymų saugojimo, serverinės, inžinerinės infrastruktūros patalpos.

4.8. **Leidimas** – teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens raštu išreikštas pritarimas leisti teismo lankytojui patekti į teismo patalpas, kurios nėra priskiriamos viešosioms patalpoms, ir naudoti šiose patalpose vaizdo fiksavimo įrangą.

4.9. Kitos šiose Gairėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS

VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMO TEISMO PATALPOSE BENDRIEJI PRINCIPAI

5. Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismo patalpose principai yra suprantami kaip pagrindiniai tinkamo vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo atitinkamose teismo patalpose užtikrinimo reikalavimai, kuriais turi vadovautis teismo lankytojai ir teisėjai, teismo darbuotojai, siekiant įgyvendinti ir (ar) apsaugoti teismo lankytojų, teisėjų, teismo darbuotojų ir kitų teisme esančių asmenų teises ir teisėtus interesus.

6. Teismo lankytojai į viešąsias patalpas turi patekti tik per pagrindinį (-ius) teismo pastato (patalpų) įėjimą (-us), nors į jas nekludomai galima būtų patekti ir per kitas patalpas (pavyzdžiui, tarnybines).

7. Atsižvelgiant į asmens duomenų naudojimo nuosaikumo principą, suponuojantį siekį vengti asmens duomenų perteklinio tvarkymo, bei įvertinus tai, kad teismo lankytojas, įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, privalo netrikdyti teismo darbo ir nevaržyti kitų asmenų teisių ir laisvių, vaizdo fiksavimo įrangą teismo patalpose rekomenduojama naudoti, kai asmens teisė rinkti, gauti viešąją informaciją apie teismo veiklą negali būti tinkamai įgyvendinta kitomis teisėtomis priemonėmis ir būdais.

8. Teismo lankytojui naudojant vaizdo fiksavimo įrangą teismo patalpose, vaizdas turi būti fiksuojamas taip, kad būtų užtikrintas teismo valdomų ir (ar) tvarkomų asmens duomenų ir kitų įstatymais saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, išduotame leidime nustatytų papildomų fiksavimo sąlygų, taip pat asmens garbė ir orumą bei kitas asmens teises ginančių teisės ir etikos normų laikymasis (pavyzdžiui, neleistini priartinimai, siekiant užfiksuoti teismo bylos, atskirų procesinių ar kitų dokumentų duomenis, nesant asmens, kurio kompetencijoje yra šie duomenys, leidimo, arba siekiant užfiksuoti atskiras asmens kūno dalis ar detales, nerekomenduotinas vaizdo fiksavimas ir jo transliavimas vienu metu).

9. Teismo interesantams skirtose drabužinėse, motinos (tėvo) ir vaiko kambariuose, taip pat teismo interesantams ar teisėjams ir teismo darbuotojams skirtose asmens higienos patalpose vaizdo fiksavimas draudžiamas, išskyrus atvejus, kai šiame punkte nurodytose patalpose nėra asmenų.

10. Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimas, kai teismo patalpose pastebimas ir spontaniškai (neplanuotai) fiksuojamas asmens (privataus ar viešojo) daromas teisės pažeidimas, viešajai tvarkai, geriems papročiams ar visuomenės moralės principams prieštaraujantis jo elgesys, turi atitikti vaizdo fiksavimo tokioje situacijoje teisėtumo reikalavimus.

11. Susiklosčius ekstremaliajai situacijai, kaip ji apibrėžiama civilinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose, teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę apriboti arba uždrausti vaizdo fiksavimo įrangos naudojimą visose ar atskirose teismo patalpose, įskaitant viešąsias patalpas.

12. Teismo lankytojui gali būti neleidžiama naudoti vaizdo fiksavimo įrangą viešosiose patalpose, jeigu jis sistemingai pažeidinėja teisme nustatytą vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo

tvarką, piktnaudžiaudamas jam suteiktomis teisėmis ir (ar) pažeisdamas kitų asmenų teises ir įstatymų saugomas interesus.

III SKYRIUS VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMAS ATSKIROSE TEISMO PATALPŲ ZONOSE

13. Viešosiose patalpose vaizdo fiksavimo įranga gali būti naudojama, siekiant užfiksuoti bendrąjį ar fragmentinį šių patalpų vaizdą, taip pat jose esančius objektus ir asmenis, išskyrus atvejus, kai:

13.1. fiksuojant vaizdą galėtų būti pažeisti nepilnamečių apsaugos nuo neigiamą poveikį jų psichinei ar fizinei sveikatai, fiziniam, protiniam dvasiniam ar doroviniam vystymuisi darančių veiksmų reikalavimai, įtvirtinti Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatyme ir kituose teisės aktuose;

13.2. fiksuojant vaizdą kiltų grėsmė teisės aktais įtvirtintai teisminio proceso dalyvių (nukentėjusiųjų ir kt.) teisių apsaugai (pavyzdžiui, nuo neigiamą poveikį jų psichinei ar fizinei sveikatai darančių veiksmų);

13.3. fiksuojant vaizdą galimai būtų pažeistos asmens teisė į atvaizdą, teisė į privatų gyvenimą ir jo slaptumą, asmens garbės ir orumo gynimo apsaugą, viešąją tvarką ir žmonių rimtį užtikrinančios teisės aktų nuostatos ir (ar) šiais veiksmais siekiama ne rinkti, gauti viešąją informaciją apie teismo veiklą, o įžeisti, paniekinti, pasityčioti, kitaip sumenkinti fizinį asmenį ir (ar) juridinio asmens dalykinę reputaciją, teismo ar kitos valstybės institucijos autoritetą, persekioti, daryti neteisėtą poveikį teisminio proceso dalyviams ir (ar) teisėjams, teismo darbuotojams, kitiems teisme esantiems asmenims ar kitų priešingų teisei tikslų;

13.4. viešąsias funkcijas vykdomas asmuo (taip pat kitas teisme esantis asmuo), kurio atvaizdą ketinta užfiksuoti, yra afekto būsenoje arba jis yra situacijoje, kurioje atsidūręs bet kuris kitas vidutinis protingas asmuo jaustųsi nepatogiai ar pažemintas, jis išreiškia aiškų nenorą, kad būtų fiksuojamas jo atvaizdas, ir fiksuojant tokią situaciją nėra atskleidžiamos visuomenei reikšmingos asmeninės asmens savybės, jo elgesys ar privataus gyvenimo aplinkybės;

13.5. atliekant vaizdo fiksavimo veiksmus daromas kitas teisės pažeidimas;

13.6. vaizdo fiksavimo veiksmai viešosiose patalpose atskirais atvejais neleidžiami teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens:

13.6.1. kai būtina užtikrinti teismo valdomų ir (ar) tvarkomų asmens duomenų, valstybės, tarnybos, profesinės ar komercinės paslapties apsaugą, žvalgybos, kriminalinės žvalgybos ir (ar) kitų pareigūnų neviešų funkcijų vykdymą;

13.6.2. siekiant užtikrinti itin socialiai jautrių bylų (pavyzdžiui, bylos dėl seksualinių, smurtinių nusikaltimų) proceso dalyvių teisių ir teisėtų interesų apsaugą.

14. Tarnybinėse patalpose vaizdo fiksavimo įranga gali būti naudojama, siekiant užfiksuoti bendrąjį ar fragmentinį šių patalpų vaizdą, taip pat jose esančius objektus ir asmenis tuo tikslu, dėl kurio buvo išduotas leidimas.

15. Naudojant vaizdo fiksavimo įrangą tarnybinėse patalpose taikytinos Gairių 13 punkto nuostatos, taip pat draudžiami veiksmai, kuriais gali būti pažeista:

15.1. teisėjų nepriklausomumo ir nešališkumo, vykdam teisingumą, apsaugą;

15.2. teisėjų, teismo darbuotojų teisė į tinkamas, saugias ir sveikas (įskaitant psichologinę aplinką) darbo sąlygas.

16. Teismo lankytoją į tarnybines patalpas įleidžia ir (ar) palydi į vietą, kurioje leista naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, teismo darbuotojas, kuriam konkrečiame teisme patvirtintoje tvarkoje nustatyta tvarka tam suteikiami nuolatiniai ar laikini įgaliojimai.

17. Specialiosiose patalpose vaizdo fiksavimo įranga gali būti naudojama, siekiant užfiksuoti tik šių patalpų vaizdą ir (ar) jose esantį (-čius) objektą (-us) ir (ar) asmenį (-is), dėl kurių fiksavimo buvo išduotas leidimas.

18. Teismo lankytoją į specialiąsias patalpas įleidžia ir palydi į vietą, kurioje leista naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, tik specialius įgaliojimus patekti į šias patalpas turintis teisėjas ar teismo darbuotojas, prieš tai suteikto leidimo įgyvendinimo tvarką ir apimtis suderinęs su teismo pirmininku ar jo įgaliotu asmeniu.

19. Naudojant vaizdo fiksavimo įrangą specialiosiose patalpose taikytinos Gairių 13 ir 15 punktų nuostatos.

20. Viešosiose, tarnybinėse ar specialiosiose patalpose atliekant procesinius veiksmus vaizdo fiksavimo įrangą naudojama vadovaujantis šiuos veiksmus reglamentuojančių procesinių įstatymų ir juos įgyvendinančių teisės aktų nuostatomis.

IV SKYRIUS LEIDIMAI

21. Sprendimą dėl leidimo išdavimo arba atsisakymo jį išduoti šiose Gairėse nustatyta tvarka priima teismo pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo.

22. Asmuo, norintis patekti į tarnybines patalpas ir jose naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, dėl leidimo šiems veiksmams atlikti išdavimo raštu kreipiasi į teismo pirmininką ar jo įgaliotą asmenį, teismo nustatytos ar laisvos formos prašyme nurodydamas:

22.1. savo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą, telefono numerį (jei kreipiamasi juridinio asmens vardu – šio pavadinimą, kodą Juridinių asmenų registre, buveinės adresą, įgalioto atstovo vardą, pavardę, telefono numerį);

22.2. vaizdo fiksavimo tikslą, taip pat kur ir kaip bus naudojami vaizdo fiksavimo rezultatai;

22.3. numatytą vaizdo fiksavimo objektą ir (ar) vietą;

22.4. vaizdo fiksavimo datą, laiką, numatomą trukmę;

22.5. visų su asmeniu, prašančiu leidimo naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, atvyksiančių asmenų vardus ir pavardes, jų ryšį su prašymą teikiančiu asmeniu.

23. Asmuo, norintis patekti į specialiąsias patalpas ir jose naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, dėl leidimo šiems veiksmams atlikti išdavimo raštu kreipiasi į teismo pirmininką ar jo įgaliotą asmenį, prašyme nurodydamas:

23.1. savo vardą, pavardę, gimimo datą, gyvenamosios vietos adresą, telefono numerį (jei kreipiamasi juridinio asmens vardu – šio pavadinimą, kodą Juridinių asmenų registre, buveinės adresą, įgalioto atstovo vardą, pavardę, gimimo datą, telefono numerį);

23.2. vaizdo fiksavimo tikslą, taip pat kur ir kaip bus naudojami vaizdo fiksavimo rezultatai;

23.3. numatytą vaizdo fiksavimo objektą ir (ar) vietą;

23.4. vaizdo fiksavimo datą, laiką, numatomą trukmę;

23.5. visų su asmeniu, prašančiu leidimo naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, atvyksiančių asmenų vardus ir pavardes, gimimo datas, jų ryšį su prašymą teikiančiu asmeniu.

24. Apie sprendimą leisti teismo lankytojui patekti į teismo tarnybines ir (ar) specialiąsias patalpas ir naudoti šiose patalpose vaizdo fiksavimo įrangą pažymima dėl leidimo besikreipiančio asmens pateiktoje teismo nustatytoje prašymo formoje ar rezoliucijoje ant asmens prašymo (laisvos formos) arba parengiamas atsakymas raštu.

25. Leidimas neišduodamas, kai prašoma patekti į įslaptintam ar saugomam liudytojui, įslaptintų dokumentų saugojimui skirtas teismo patalpas ir (ar) kitas patalpas, erdves, kai, į jas patekus teismo lankytojui, gali iškilti grėsmė kitų teismo pastate esančių asmenų saugumui, tinkamam teismo veiklos tęstinumui, viešajai tvarkai ir (ar) visuomenės ar valstybės saugumui.

26. Leidimas naudoti vaizdo fiksavimo įrangą tarnybinėse ir (ar) specialiosiose teismo patalpose gali būti neišduodamas, kai asmuo ketina vaizdo fiksavimo įrangą naudoti neturėdamas tikslo rinkti apibendrą informaciją apie teismo veiklą, piktnaudžiauja jam suteiktomis teisėmis, jeigu vaizdo fiksavimas neatitiktų Gairių II skyriuje nustatytų principų, galėtų pažeisti Gairių III skyriuje įtvirtintas taisykles arba yra būtina apsaugoti kitų asmenų teises ar kitus įstatymais saugomus interesus.

27. Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens sprendimas dėl atsisakymo išduoti leidimą naudoti vaizdo fiksavimo įrangą tarnybinėse ar specialiosiose patalpose, taip pat dėl kitų Gairėse numatytų apribojimų taikymo išdėstomas raštu.

V SKYRIUS

TEISMO DARBUOTOJŲ, KITŲ SUBJEKTŲ SU VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMU TEISME SUSIJUSIOS TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

28. Kiekvienas teismo teisėjas ar teismo darbuotojas turi teisę:

28.1. įleisti asmenį, kuriam išduotas leidimas naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, į specialiąją ar tarnybinę patalpą, kai ši atskirta nuo viešosios patalpos (teismo teritorijos) įeigos kontrolės sistemos priemonėmis, tik įsitikinus, ar šis asmuo turi tokią teisę;

28.2. pastebėjus vaizdo fiksavimą, neatitinkantį teisme patvirtintos vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo tvarkos ir (ar) neteisėtą kituose teisės aktuose numatytais pagrindais, paprašyti vaizdo fiksavimo įrangą naudojančių asmenų nurodyti (pateikti):

28.2.1. viešosiose patalpose – vaizdo fiksavimo priežastį ir paskirtį;

28.2.2. tarnybinėse patalpose – vaizdo fiksavimo priežastį ir paskirtį, asmens, suteikusio leidimą naudoti vaizdo fiksavimo įrangą šiose patalpose, vardą, pavardę ir pareigas;

28.2.3. specialiosiose patalpose – vaizdo fiksavimo priežastį ir paskirtį, teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens išduotą raštišką leidimą naudoti vaizdo fiksavimo įrangą šiose patalpose;

28.3. įspėti vaizdo fiksavimo įrangą naudojančią asmenį dėl konkrečių vaizdo fiksavimo veiksmų neatitikimo teisme patvirtintai vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo tvarkai ir (ar) galimo neteisėtumo kituose teisės aktuose numatytais pagrindais ir apie tokius veiksmus informuoti teismo pirmininką ar jo įgaliotą asmenį, prireikus, policijos pareigūnus, išskirtiniais atvejais imtis teisėtų priemonių minėtais veiksmais daromiems akivaizdiems arba šiurkštiems teisės pažeidimams nutraukti, sustabdyti ir (ar) jų pasekmėms sumažinti.

29. Teismo lankytojas už neteisėtą vaizdo fiksavimo įrangos naudojimą ir (ar) naudojant vaizdo fiksavimo įrangą gautų rezultatų netinkamą panaudojimą atsako įstatymų nustatyta tvarka.

30. Vaizdo fiksavimo įrangą naudojant teismo veiklos priežiūros institucijų įgaliotiems atstovams, kurie vykdo įstatymais ir (ar) kitais teisės aktais jiems deleguotas funkcijas, Gairių nuostatos netaikomos. Šių asmenų teisės, pareigos ir veiksmų apimtys vaizdo fiksavimo įrangos naudojimui apibrėžiamos jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ir (ar) kituose teisės aktuose.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Organizuojant vaizdo fiksavimo įrangos naudojimą konkrečiame teisme, Gairių nuostatos nėra taikomos tiesiogiai. Tvarka, detalizuojanti vaizdo fiksavimo įrangos naudojimą konkrečiame teisme, tvirtinama vadovaujantis šiose Gairėse įtvirtintomis nuostatomis bei atsižvelgiant į teismo pastato projektavimo, būklės ypatumus.

32. Konkrečiame teisme patvirtinta tvarka (ir vizualinė informacija (schema), jei ji parengiama, apie teismo pastate esančių patalpų ir erdvių skirstymą į viešąsias, tarnybines ir specialiąsias patalpas, jas pažymint atitinkama spalva, kad kiekvienam asmeniui, atvykusiam į teismą, būtų aišku, kur yra atitinkamos patalpos ir kaip jose gali būti naudojama vaizdo įrašymo įranga) turi būti skelbiama viešosiose teismo patalpose matomoje vietoje, teismo interneto svetainėje, taip pat su šia tvarka turi būti susipažinę ir ja vadovautis teisėjai, teismo darbuotojai.

33. Prieš patenkant į tarnybines ir (ar) specialiąsias patalpas, atskirais nustatytais atvejais – ir prieš patenkant į viešąsias patalpas, turi būti aiškiai ir tinkamai pateikta informacija apie ribojimą ar draudimą jose naudoti vaizdo fiksavimo įrangą (pavyzdžiui, informacinės lentelės, skelbimai su užrašu ar ženklu, reiškiančiu apribojimą ar draudimą naudoti vaizdo fiksavimo).

NACIONALINĖ TEISMŲ ASMINISTRACIJA

DĖL VAIZDO FIKSAVIMO ĮRANGOS NAUDOJIMO TEISMUOSE GAIRIŲ PATVIRTINIMO DERINIMO PAŽYMA

2017 m. vasario 20 d.
Vilnius

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) 2017 m. sausio 5 d. raštu Nr. 4R-44-(1.13) „Dėl Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairių projekto derinimo“ kreipėsi į teismus, Lietuvos žurnalistų sąjungą ir Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją (toliau – Inspekcija), prašydama pateikti pastabas, pasiūlymus dėl Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose gairių (toliau – Gairės) projekto tobulinimo. Taip pat Gairės buvo išsiųstos vertinti Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo, Teismų administravimo ir Komunikacijos komitetams (toliau – Komitetai). Atsižvelgiant į Kauno apygardos teismo ir Inspekcijos siūlymus, Gairės papildomai pateiktos įvertinti Žurnalistų etikos inspektoriui.

Į Administracijos prašymą (dėl TAIS veikimo nesklaidumų teismams suteikus ir papildomą terminą pastaboms, pasiūlymams pateikti) atsiliepė 7 teismai (2 iš jų pastabų, pasiūlymų dėl Gairių neturėjo), Inspekcija ir Žurnalistų etikos inspektorius. Iš Komitetų 15 narių, savo įžvalgas pateikė 6 (R. Gadliauskas, N. Meilutis, I. Vapsvienė, A. Norkūnas, L. Braždienė, R. Norkus). N. Meilutis ir L. Braždienė palaikė šioje pažymoje nurodytas Kauno apygardos teismo, Vilniaus miesto apylinkės teismo pastabas, pasiūlymus.

Gauti pasiūlymai, pastabos buvo apibendrintos ir įvertintos, siekiant siūlomu nauju teisiniu reguliavimu išlaikyti pusiausvyrą tarp visuomenės intereso žinoti ir teismo bei teisme dirbančių, jame besilankančių asmenų teisių ir teisėtų interesų. Argumentai dėl atitinkamų Gairių nuostatų patobulinimų (papildymų, patikslinimų) ar siūlymų palikti esamas Gairių nuostatas išdėstyti toliau pažymoje.

Eil. Nr.	Teismas / kita institucija / Teisėjų tarybos narys	Pasiūlymų, pastabų turinys	Pastabų, pasiūlymų įvertinimas
1.	Kauno apygardos teismas	Gairių 4.1 papunktyje įtvirtinti nebaigtinį sąrašą įrangos, kuria gali būti fiksuojamas vaizdas, kad į jį patektų ir išmanieji telefonai, planšetės, asmeniniai kompiuteriai, nes juos asmenys posėdžių salėse turi ir valdo slapta.	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Vaizdo fiksavimo įrangos apibrėžtį taip ir siekta suformuluoti „kita asmeninėms reikmėms naudoti skirta įranga, kuria galimas vaizdo filmavimas ir (ar) fotografavimas“. Siekiant aiškumo, nuostata papildyta pasiūlyme nurodytos įrangos pavyzdžiais.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Gairėmis nėra siūloma įtvirtinti vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo <i>teisminiame procese</i> nuostatų, atsižvelgiant į tai, kad tai yra proceso įstatymų reguliavimo dalykas. Nuoroda į tai teikiama Gairių naujame 20 punkte.</p>
2.	Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija	Tikslinti 4.5 papunktį išbraukiant iš apibrėžties žodžius „teismo interesantams skirtos drabužinės, motinos (tėvo) ir vaiko kambario ir asmens higienos patalpos“. Nustatyti draudimą fiksuoti vaizdą patalpose, kuriose duomenų subjektas tikisi absoliučios privatumo apsaugos ir kur stebėjimas žemintų žmogaus orumą (pvz., tualetuose, persirengimo kambariuose ir pan.), išskyrus atvejus, kai šiose patalpose nėra asmenų.	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Gairių II skyrius, kuriame išdėstyti bendrieji principai, papildytas nuostata, draudžiančia fiksuoti vaizdą teismo interesantams skirtose drabužinėse, motinos (tėvo) ir vaiko kambariuose ir asmens higienos patalpose, išskyrus atvejus, kai šiose patalpose nėra asmenų (Gairių naujas 9 punktas).</p>
3.	R. Gadliauskas	Nuostatos dėl patekimo į teismo pastatą, jo patalpas (pvz., Gairių 6 punktas) galimai nesusijusios su vaizdo fiksavimu ir turėtų būti įtvirtintos teismo vidaus taisyklėse.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Gairėse patekimas į teismo pastatą, jo patalpas siejamas su tikslu naudoti vaizdo fiksavimo įrangą, kuris Gairėse nustatytais atvejais apibrėžiamas per „teismo lankytojo“ sąvoką (Gairių 4.4 papunktis). Atsižvelgiant į tai bei įvertinus galimus kai kurių teismų interesantų išaiškinimus, kad į tarnybines ir (ar) specialiąsias patalpas galima patekti, jei siekiama užfiksuoti galimai daromą teisės pažeidimą, manytina, yra tikslinga palikti</p>

			nustatytus apribojimus šiose Gairėse.
4.	Kauno apygardos teismas	<p>Tikslinti Gairių pavadinimą, nes be vaizdo įrangos naudojimo, Gairėse įtvirtinta patekimo į patalpas tvarka (pvz. Gairių 6 punktas), taip pat asmens teisių apsaugos teisminiuose procesuose nuostatos.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Gairėmis nėra siūloma įtvirtinti vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo <i>teisminiame procese</i> nuostatų, atsižvelgiant į tai, kad tai yra proceso įstatymų reguliavimo dalykas. Nuoroda į tai teikiama Gairių naujame 20 punkte. Taip pat žr. argumentus, išdėstytus šios pažymos 3 punkte.</p>
5.	Žurnalistų etikos inspektorius	<p>Atsisakyti Gairių 7 punkto arba jį koreguoti.</p> <p>7 punkte nustatytas ribojimas nėra pakankamai pateisinamas ir proporcingas, atsižvelgiant į informacijos rinkimo formos (priemonių) nediskriminavimo principą.</p> <p>Formuluotė „teismo lankytojas <...> neturi įstatymu priskirtos funkcijos tiesiogiai kontroliuoti viešosios veiklos vykdymo kokybę ir apimtis <...>“ nesiderina su teismų sistemos deklaruojamais prioritetiniais viešumo, atvirumo, skaidrumo, visuomenės pasitikėjimo teismais didinimo principais.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Gairių 7 punkto nuostata patikslinta, atsisakant formuluotės, susijusios su teise kontroliuoti viešosios veiklos vykdymo kokybę ir apimtis. Asmens duomenų apsaugos tikslais įtvirtinta <i>rekomendacija</i> naudoti vaizdo fiksavimo įrangą tuomet, kai teisė rinkti, gauti viešąją informaciją apie teismo veiklą negali būti tinkamai įgyvendinta kitomis teisėtomis priemonėmis ir būdais.</p>
6.	A. Norkūnas	<p>Gairių buvusio 8 punkto nuostata, susijusi su spontanišku vaizdo fiksavimu, neaiški dėl teisėtumo reikalavimo.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nuostata įtvirtinta, atsižvelgiant į teismų jurisprudencijoje teikiamus išaiškinimus, pagal kuriuos ir fiksuojant leistiną objektą/subjektą bei leistinomis ar pateisinamomis sąlygomis, taip pat turi būti įvertinta <i>kaip/kokiu būdu</i> fiksuojama ir vaizdo fiksavimo rezultatai teikiami visuomenei, t. y. ar tam tikras vaizdas yra proporcingas siekiamiems tikslams, ar nėra įžeidžiantis, žeminantis, niekinantis ir pan.</p>

7.	Kauno apygardos teismas R. Norkus	Siekiant užkirti kelią pakartotiniams pažeidimams ir iš karto veiksmingai reaguoti į galimus vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teisme ar asmens teisių pažeidimus, įtvirtinti nuostatą, kad leidimas neišduodamas, jeigu asmuo vaizdo fiksavimo įrangą naudoja neturėdamas tikslo rinkti konkrečią ir apibrėžtą informaciją apie teismo veiklą, piktnaudžiaudamas jam suteiktomis teisėmis ir (ar) pažeidžia kitų asmenų teises ir teisėtus interesus (Gairių buvęs 10 punktas).	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Gairių buvusio 10 punkto nuostata pakoreguota, išskaidant ją į dvi dalis.</p> <p>Pirmoji, susijusi su draudimu naudoti vaizdo fiksavimo įrangą <i>viešosiose</i> patalpose, palikta Gairių naujame 12 punkte, išlaikant ir netinkamo elgesio pakartotinumą požymį. Asmeniui netinkamai naudojant vaizdo fiksavimo įrangą viešosiose patalpose (į kurias jis iš esmės turi teisę patekti bet kada ir bet kokių tikslų, be to, čia išlaiko teisę filmuoti savo asmeniniams (ne visuomenės informavimo) poreikiams) iš pradžių taikytinos nuostatos dėl įspėjimo (Gairių naujas 28.3 papunktis) ir tik kartojantis pažeidimams, svarstyti dėl uždraudimo tokiam asmeniui naudoti vaizdo fiksavimo įrangą teismo viešosiose patalpose apskritai.</p> <p>Antroji dalis, susijusi su galimybe atsisakyti išduoti leidimą naudoti vaizdo fiksavimo įrangą tarnybinėse ar specialiosiose patalpose, patikslinta pagal pasiūlymus, t. y. apibrėžiant ir kitus (ne tik pakartotinio piktnaudžiavimo atveju) atsisakymo išduoti leidimą principus (kriterijus), ir perkelta į IV skyrių (Gairių naujas 26 punktas). Atitinkamai patikslintas šio skyriaus pavadinimas, atsižvelgiant į tai, kad jame įtvirtinamos nuostatos, apibrėžiančios ne tik leidimo <i>išdavimo</i> tvarką, sąlygas, bet ir leidimo <i>neišdavimo</i> principus (kriterijus).</p>
8.	Kauno apygardos teismas I. Vapšvienė R. Norkus	Gairių buvusio 10 punkto nuostatą suvienodinti su 4.8 papunkčiu, numatančiu, kad dėl leidimo (ne)išdavimo gali spręsti teismo pirmininko įgaliotas asmuo.	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas Gairių naujas 21 punktas.</p>
9.	Kauno apygardos teismas I. Vapšvienė R. Norkus	Gairių buvusio 10 punkto nuostatoje įtvirtinti, kokia forma (raštu ar žodžiu) turi būti priimtas sprendimas dėl leidimo neišdavimo.	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įvertinus pastabas teikusių subjektų vyraujančią nuomonę, įtvirtinta rašytinė sprendimo dėl leidimo neišdavimo ar kitų ribojimų naudoti vaizdo fiksavimo įrangą viešosiose patalpose nustatymo forma (Gairių naujas 27 punktas).</p> <p>Kaip ir kreipimosi dėl leidimo atveju (žr. argumentus šios pažymos 19 punkte), <i>siūlytina svarstyti</i> dėl galimybės palikti</p>

			pačiam teismui pasirinkti bendravimo formą, įskaitant ir žodinę, išskyrus vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo specialiosiose patalpose atvejus.
10.	A. Norkūnas	Gairių buvusio 10 punkto nuostatoje įtvirtinti sprendimo neišduoti leidimo apskundimo tvarką.	Neatsižvelgta. Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens atliekamų veiksmų ir priimamų sprendimų apskundimo tvarką reglamentuoja teismų veiklos administravimą reguliuojantys įstatymai ir juos įgyvendinantys teisės aktai, todėl siūlomas papildymas, manytina, yra perteklinis.
11.	R. Norkus	Konkrečiau detalizuoti, kurių asmenų atvaizdas negali būti fiksuojamas viešosiose patalpose, nesant atitinkamo jų sutikimo (Gairių buvęs 11.1 papunktis), pvz., liudytojai, kiti atsitiktiniai lankytojai.	Neatsižvelgta. Abstraktų nuostatos pobūdį lemia tai, kad nei teisės aktais, nei teismų praktikoje nėra apibrėžtas baigtinis sąrašas objektyvių kriterijų, kuriais vadovaujantis galima būtų vienareikšmiškai nustatyti, kada sutikimas tikrai reikalingas ir kada galimas asmens atvaizdo fiksavimas nesant jo sutikimo. Pastebėtina, kad vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi, viešosios informacijos rengėjai turi savo veikloje vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais, kitais teisės aktais ir normomis, vadinasi, taip pat turi juos išmanyti ir savarankiškai priimti sprendimą dėl vaizdo fiksavimo viešosiose patalpose tinkamumo. Vaizdo fiksavimo įrangą naudojančio asmens veiksmuose įžvelgus neteisėtumo požymių, teismams suteikiama teisė į tai reaguoti, neperžengiant savo kompetencijos ribų (Gairių naujas 28 punktas). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, detalizuoti siūlomą nuostatą nėra tikslinga.
12.	Kauno apygardos teismas A. Norkūnas	Gairių buvusio 11.2 papunkčio nuostata per daug abstrakti, plati, paliekanti plačias galimybes vertinimui.	Atsižvelgta iš dalies. Gairių naujame 13.3 papunktyje atsisakyta dalies, susijusios su smalsumo patenkinimu, atsižvelgiant į tai, kad 2016 m. vasario 29 d. priimtame Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekse neliko nuostatos, kad pateikdamas informaciją žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas

			<p>privalo informaciją, kurios paskelbimą iš tikrųjų pateisina visuomenės (viešasis) interesas, atskirti nuo informacijos, kuri tik tenkina smalsumą.</p> <p>Kitas Gairių naujo 13.3 papunkčio nuostatas, įvertinus ir jų abstraktų pobūdį, siūlytina palikti, atsižvelgiant į tai, kad jomis siekiama apibendrintai informuoti tiek vaizdo fiksavimo įrangą teisme naudojančius, tiek teisme dirbančius, o taip pat ir kitus teisme esančius asmenis apie galimų ginčų kategorijas ir atskleisti teismų praktikoje vertinamus kriterijus.</p>
13.	<p>Vilniaus miesto apylinkės teismas</p> <p>Panevėžio miesto apylinkės teismas</p> <p>A.Norkūnas</p>	<p>Gairių buvusio 11.3 papunkčio nuostata apie viešąsias funkcijas vykdančio asmens atvaizdo fiksavimą per daug vertinamojo pobūdžio.</p> <p>Išreikšti siūlymai ją siaurinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - išbraukti vieną iš požymių – afekto būseną ir (ar) situaciją, kurioje atsidūręs bet kuris kitas vidutinis protingas asmuo jaustųsi nepatogiai ar pažemintas; - palikti tik nuostatos dalį, kad viešąsias funkcijas vykdančiam asmeniui pakanka išreikšti aiškų nenorą, kad būtų fiksuojamas jo atvaizdas, ir tai būtų pakankama sąlyga apriboti teismo lankytojo teisę naudoti vaizdo fiksavimo įrangą šio asmens atžvilgiu. 	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimu (2000 m. gegužės 8 d. nutarimas), kuriuo remiamasi ir teismų jurisprudencijoje, valstybės pareigūnų ir tarnautojų veikla, susijusi su valstybės valdžios ir valdymo funkcijų įgyvendinimu, <i>visada yra viešo pobūdžio</i>, todėl viešąsias funkcijas atliekančio asmens atvaizdo fiksavimas, įvertinus ir asmens duomenų apsaugos reikalavimus, negali būti nepagrįstai ribojamas, esant tik jo nenorui. Tokio asmens atvaizdas negali būti fiksuojamas tik esant papildomoms sąlygoms (<i>jų visumai</i>), kurias ir siūloma įtvirtinti, atsižvelgiant į įstatymuose numatytų teisės normų, reguliuojančių privataus gyvenimo apsaugą ir visuomenės teisę ir interesą gauti informaciją apie viešųjų funkcijų įgyvendinimą, taikymo balansą. Pastebėtina, kad siūlomų įtvirtinti trijų požymių visuma (situacija, nenoras, viešojo elemento nebuvimas) išskiriama Žurnalistų etikos inspekcijos išaiškinimuose.</p>
14.	R. Norkus	<p>Gairių buvusio 11.3 papunkčio nuostata turėtų būti taikoma ne tik viešųjų, bet ir kitų asmenų atžvilgiu.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Kitų asmenų teisė nesutikti, kad jų atvaizdas būtų fiksuojamas, yra platesnė ir ją apima prieš tai einančios Gairių naujame 13 punkte įtvirtintos nuostatos. Gairių naujame 13.4 papunktyje įtvirtinta nuostata išskirta, siekiant atkreipti dėmesį į tai, kad asmens atvaizdas, <i>jam vykdant viešąsias funkcijas</i>, paprastai visada gali būti fiksuojamas, išskyrus atvejus, kai yra nuostatoje įtvirtintų sąlygų visuma. Siekiant aiškumo, nuostata</p>

			pakoreguota, į ją įtraukiant ir kitus asmenis.
15.	Vilniaus miesto apylinkės teismas	Gairių buvusio 11.5.2 papunkčio nuostata, pagal kurią gali būti ribojamas itin socialiai jautrių bylų proceso dalyvių atvaizdo fiksavimas, apima ir kaltinamąjį, todėl, manytina, tuo aspektu yra pernelyg suvaržanti.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Viena vertus, siūlomoje įtvirtinti nuostatoje nėra apibrėžtas absoliutus draudimas filmuoti ir (ar) fotografuoti <i>visus</i> tam tikros bylos proceso dalyvius. Sprendimą priimančiam asmeniui paliekama diskrecijos teisė nustatyti apribojimo apimtį, jį įgyvendinančias priemones ir būdus. Tai reiškia, kad teismo lankytoji gali būti neribojama teisė užfiksuoti atskirų proceso dalyvių, pvz. kaltinamojo, atvaizdą kitoje (galimai iš anksto nustatytoje) vietoje ir (ar) laiku.</p> <p>Kita vertus, klausimas, ar kaltinamojo atvaizdo fiksavimas visais atvejais yra galimas, išlieka diskusinio pobūdžio, nevienareikšmiai vertinamas ir teismų jurisprudencijoje. Todėl, manytina, kaltinamojo teisių apsaugos aspektai turi būti vertinami kiekvienu konkrečiu atveju fiksuojant jo atvaizdą (kaltinamajam dalyvaujant tiek įprastinėse (Gairių naujas 13.2. papunktis), tiek itin socialiai jautriose bylose (Gairių naujas 13.6.2 papunktis)).</p>
16.	Kauno apygardos teismas A.Norkūnas	Nesuteikti teismams teisės pasitvirtinti apribojimus naudoti vaizdo fiksavimo įrangą Gairėse nenumatytais atvejais (Gairių buvę 11.5.3, 13.3 papunkčiai).	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Gairėse atsisakyta nuostatos, tiesiogiai nurodančios į tokią teismų pirmininkų teisę, įvertinus tai, kad Gairėse įtvirtintos nuostatos pagal savo pobūdį – principai – yra pakankamos, kad, prireikus, būtų galima taikyti konkrečioje situacijoje pagrįstai būtinus ribojimus.</p>
17.	A.Norkūnas	<p>Konkretinti teisėjų nepriklausomumo apsaugos atvejus (pvz., įtvirtinti reikalavimą, kad nebūtų trikdomas pasitarimo slaptumas),</p> <p>formuluotę apie darbuotojų teisę į tinkamas darbo sąlygas papildyti ir teisėjų, darbuotojų teise į privatumą, nes siūlomos nuostatos pernelyg abstrakčios, atsižvelgiant į tai, kad jomis nustatomi ribojimai (Gairių</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pirma, nuostata dėl privalomumo laikytis teisėjų, darbuotojų (kaip ir kitų asmenų) teisės į privatumą apsaugos reikalavimų įtvirtinta Gairių naujo 13.3 papunkčio formuluotėje, kuri, naudojant vaizdo fiksavimo įrangą <i>tarnybinėse</i> patalpose, taikytina vadovaujantis Gairių naujo 15 punkto pirmąją pastraipą.</p> <p>Antra, apsiribojant konkrečių atvejų išvardijimu, iškyla rizika, kad ne visos aktualios situacijos bus įtrauktos į tokius</p>

		buvę 13.1–13.2 papunkčiai).	atvejus, ir galimai bus susiaurintos teisėjų nepriklausomumo ir nešališkumo principo apsaugos ribos.
18.	Klaipėdos apygardos teismas A. Norkūnas R. Norkus	Įtvirtinti, kad vaizdo fiksavimas tarnybinėse ir specialiosiose patalpose būtų galimas iš esmės išskirtiniais atvejais. Suvienodinti tarnybinių ir specialiųjų patalpų režimą, paliekant nuostatas, kurios Gairėse numatytos specialiosioms patalpoms, įskaitant leidimų (ne)išdavimo tvarką.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pirma, vaizdo fiksavimo tarnybinėse patalpose galimybės nustatymas išskirtiniais atvejais, tokiu reguliavimu suvienodinant tarnybinių ir specialiųjų patalpų režimus, iš esmės įtvirtintų draudimą naudoti vaizdo fiksavimo įrangą tarnybinėse patalpose, o tai neatitiktų teismų sistemos aktyviai įgyvendinamų iniciatyvų teismų atvirumui, jų veiklos skaidrumui didinti.</p> <p>Antra, nustatant ir taikant tam tikrus ribojimus patekti į tarnybines patalpas vaizdo fiksavimo tikslais, turi būti įvertinta tai, kad kai kuriuose teismuose dalis tarnybinių patalpų tam tikroje situacijoje tarsi įgyja viešųjų patalpų statusą (pvz., kai prašymo, skundo nagrinėjimas dėl posėdžių salių trūkumo ir (ar) užimtumo vyksta teisėjo kabinete), todėl tokių tarnybinių patalpų prilyginimas specialiosioms patalpoms, manytina, būtų neproporcinga priemonė užtikrinant tinkamą teismo veiklos, teisėjų, teismo darbuotojų ir kitų teisme esančių asmenų teisių apsaugą.</p> <p>Trečia, tarnybinių ir specialiųjų patalpų apsaugos lygiai yra skirtingi, todėl turi būti taikomi ir skirtingi reikalavimai vaizdo fiksavimo įrangos jose naudojimui. Specialiųjų patalpų paskirtis ir specifika lemia tai, jog vaizdo fiksavimas jose gali būti minimalus, t. y. orientuotas tik į tam tikrus konkrečius objektus (jų dalis), asmenis ir galimas tik esant tam tikroms sąlygoms, be to, papildomi reikalavimai gali, o tam tikrais atvejais ir privalo būti iškelti vaizdo fiksavimo tokiose patalpose rezultatų panaudojimui. Tarnybinių patalpų apsaugai, įvertinus teismo, kaip valstybinės institucijos, veiklos tikslus ir viešumo aspektus, tapačių (tokio „griežtumo“) reikalavimų nustatymas būtų objektyviai nepagrįstas. Todėl ir kreipimuisi dėl leidimo naudoti vaizdo fiksavimo įrangą <i>specialiosiose patalpose</i>, ir leidimo išdavimui, ir jo realizavimui, manytina, turi būti nustatyti detalesni reikalavimai (pvz. užtikrinantys platesnes galimybes</p>

			tam tikram atsekamumui, jei jo prireiktų).
19.	Kauno apygardos teismas A.Norkūnas R. Gadliauskas R. Norkus	Suvienodinti nuostatas dėl kreipimosi leidimui gauti bei atsakymo formos, nustatant rašytinę (Gairių 4.8 papunktis, buvę 19, 20 punktai).	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įvertinus pastabas teikusių subjektų vyraujančią nuomonę, Gairių patobulintame projekte visais atvejais pasirinkta rašytinė kreipimosi dėl leidimo išdavimo ir atsakymo pateikimo forma.</p> <p>Visgi, atsižvelgiant į kai kuriuose teismuose taikomą bendravimo žodžiu su viešosios informacijos rengėjais sėkmingą praktiką bei siekiant nedidinti administracinės naštos šiuo aspektu, <i>siūlytina svarstyti</i> dėl galimybės palikti pačiam teismui pasirinkti bendravimo formą, išskyrus vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo specialiosiose patalpose atvejus. Pastebėtina, kad nustačius siūlomą svarstyti reguliavimą nebūtų užkirstas kelias teismui, nusprendus, kad žodinė forma nepasiteisina, ją pakeisti į rašytinę.</p>
20.	A.Norkūnas	Numatyti kreipimosi dėl leidimo (Gairių buvę 19, 20 punktai) šabloną (formą), kurioje dalis informacijos jau būtų išdėstyta, o leidimą išduodančiam asmeniui reikėtų užpildyti minimalų informacijos kiekį (datą, parašą ir pan.).	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Gairių naujų 21 ir 22 punktų nuostatos atitinkamai pakoreguotos, paliekant asmeniui teisę pateikti ir laisvos formos prašymą, taip pat nustatant, kad tokiu atveju apie leidimą gali būti pažymėta rezoliucijoje, kuri dedama ant prašymo.</p> <p><i>Siūlytina svarstyti</i>, ar Gairių naujų 21 ir 22 punktų nuostatos dėl prašymo ir atsakymo formos nustatymo, įvertinus siūlomo patvirtinti teisės akto pobūdį (gairės, en. <i>guidelines</i>), nėra perteklinės (ypač jei teismams visgi būtų palikta žodinio leidimo išdavimo galimybė). Manytina, kad apie konkretaus teismo darbo organizavimo galimas priemones teismams galima būtų priminti teikiant informaciją apie siūlomo patvirtinti teisės akto priėmimą (Nacionalinės teismų administracijos raštu, pranešimu teismų intranete ir (ar) pan.).</p>
21.	Vilniaus rajono apylinkės teismas R. Norkus	Numatyti prašymų dėl leidimų (Gairių buvę 20, 21 punktai) išnagrinėjimo terminą, kuris būtų ne trumpesnis nei 3 darbo dienos.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlytina šiame etape neapibrėžti prašymų dėl leidimų išnagrinėjimo termino, paliekant sprendimą priimančiam asmeniui diskreciją reaguoti į prašymą per laiką, kuris būtų</p>

			protingas konkrečiu atveju, atsižvelgiant į vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo tikslą (pvz., siekiama gauti viešojo asmens komentarą dėl didelį visuomenės susidomėjimą keliančio įvykio ar ketinama gauti medžiagos laidai sukurti). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalimi, informacija, kurią rengiant nereikia kaupti papildomų duomenų, viešosios informacijos rengėjams ir (ar) skleidėjams, žurnalistams pateikiama <i>ne vėliau kaip per 1 darbo dieną</i> .
22.	Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija Panevėžio miesto apylinkės teismas	Atsisakyti reikalavimo, kreipiantis dėl leidimo naudoti vaizdo fiksavimo įrangą specialiosiose patalpose, nurodyti asmens kodą (Gairių buvęs 21 punktas).	Atsižvelgta. Įtvirtintas reikalavimas nurodyti gimimo datą (Gairių naujas 23 punktas).
23.	R. Norkus	Gairių buvusį 23.3 papunktį papildyti nuostata, kad papunktyje minimų veiksmų galima imtis, kai pažeidžiama teismo pirmininko patvirtinta vaizdo fiksavimo tvarka.	Atsižvelgta. Papildyta Gairių naujame 26 punkte įtvirtinta nuostata.
24.	Kauno apygardos teismas I. Vapsvienė R. Gadliauskas	Koreguoti Gairių buvusį 26 punktą įtvirtinant visų teismų pirmininkų pareigą patvirtinti teisme atskirą tvarką, detalizuojančią Gairės ir neprieštaraujančią Gairių nuostatoms.	Atsižvelgta iš dalies. Gairių naujas 31 punktas patikslintas, nustatant, kad siekiant taikyti Gairėse įtvirtintas nuostatas jos turi būti perkeltos į teismo pirmininko patvirtintą konkretaus teismo tvarką ir, prireikus, detalizuotos. Siūlytina svarstyti , ar įpareigojant visus teismus priimti tokią tvarką nebus sukurta neproporcinga papildoma administracinė našta tiems teismams, kurie mano, kad įstatymais numatytas teisinis reguliavimas yra pakankamas, be to, ar nebus siaurinama teismo pirmininko, kaip įstaigos vadovo, įstatymais įtvirtinta kompetencija teismo darbo organizavimo srityje (pvz., Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 str., Teismų įstatymo 103 str.). Nenustačius siūlomo teisės akto projekto nuostatose privalomumo teismams patvirtinti atskirą tvarką ir siekiant

			<p>sustiprinti tokios Teisėjų tarybos rekomendacijos intensyvumą, siūlytinos dvi alternatyvos. Pirma, pakeisti pavadinimą į „Vaizdo fiksavimo įrangos naudojimo teismuose <i>pavyzdinė tvarka</i>“, kas pagal susiklosčiusią praktiką paprastai suprantama kaip įpareigojimas turėti įstaigoje jos ypatumams pritaiktą patvirtintą analogišką tvarką. Antra, pačiame nutarime, kuriuo būtų tvirtinamos Gairės, įtvirtinti nuostatą, rekomenduojančią teismų pirmininkams, įvertinus teismo pastato ir jo patalpų išdėstymo, patekimo į jas ir kt. reikšmingas aplinkybes, spręsti dėl lokaliai tvarkos patvirtinimo.</p>
25.	R. Norkus	<p>Papildyti Gairės nuostatomis, kurios reguliuotų <i>kaip</i> gali būti fiksuojamas vaizdas.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Nors siūlomas įtvirtinti reguliavimas, manytina, palieka ne tik teisę, bet ir pareigą (pvz., specialiosiose patalpose) leidimą išduodančiam asmeniui nustatyti papildomas vaizdo fiksavimo sąlygas, pritartina būtinybei Gairėse atkreipti dėmesį į tai, kad vaizdas negali būti fiksuojamas vaizdo fiksavimo įrangą naudojančio asmens laisva nuožiūra. Atsižvelgiant į tai, II skyrius papildytas nuostata, numatančia tam tikrus <i>bendruosius</i> vaizdo fiksavimo principus (Gairių naujas 8 punktas). Įvertinus tai, kad siūlomu patvirtinti teisės akto projektu siekiama apibrėžti rekomenduotino elgesio modelius, kas galimai ir taip sulauks nepalankaus visuomenės, ypač viešosios informacijos rengėjų vertinimo, siūlytina kitų reikalavimų šiame etape nedetalizuoti, paliekant praktikai identifikuoti probleminius aspektus.</p>
26.	Kauno apygardos teismas	<p>Atskirai nustatyti nepilnamečių asmenų teisių ir teisėtų interesų apsaugos principus bei specialiuosius saugiklius, įvertinus tai, kad šių asmenų teisės į atvaizdą yra saugomos atsižvelgiant į jų specialių teisinį-socialinį statusą ir psichinį nebrandumą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Reikalavimas bet kuriuo atveju naudojant vaizdo fiksavimo įrangą teisme užtikrinti nepilnamečių teisių ir interesų apsaugą įtvirtintas papildant Gairių naują 13 punktą atskira nuostata (Gairių naujas 13.1 papunktis).</p> <p>Atsižvelgiant į siūlomo patvirtinti teisės akto pobūdį, nepilnamečių teisių apsaugos įgyvendinimo priemonių detalizavimas, manytina, netikslingas ir neproporcingas siūlomu įtvirtinti reguliavimu siekiamiems tikslams.</p>

27.	Kauno apygardos teismas	Tarnybinėms, specialiosioms teismo patalpoms ir ribojimams jose naudoti vaizdo fiksavimo įrangą paženklinėti, įgyvendinant Gairių nuostatas, galimas valstybės biudžeto finansinių lėšų poreikis.	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsižvelgiant į tam tikrų teismų pastatų, jų patalpų išdėstymo ypatumus ir patekimo į juos galimybes, tikėtina galimas nežymus finansinių lėšų poreikio padidėjimas, kuris, įvertinus ir kitas į teismų saugumo teismuose didinimą investuojamas lėšas, manytina, nesudarys esminių kliūčių Gairių nuostatomis įgyvendinti.</p>
28.	Vilniaus miesto apylinkės teismas Kauno apygardos teismas	Atskirti atvejus, kai vaizdo fiksavimo įrangą naudoja žiniasklaidos atstovai ir pavieniai asmenys be pagrįsto intereso tai daryti, nustatyti atskirą leidimų naudoti vaizdo fiksavimo įrangą teisme išdavimo žiniasklaidos atstovams tvarką.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 77 punktu, viešosios informacijos rengėju laikytinas ne tik visuomenės informavimo priemonės valdantis registruotas subjektas (jo atstovai), bet ir kitas asmuo (taip pat fizinis), rengiantis ar pateikiantis skleisti viešąją informaciją. Todėl žiniasklaidos atstovų išskyrimas siūlomame teisės akto projekte nėra tikslingas.</p>
29.	Kauno apygardos teismas	Reglamentuoti žiniasklaidos atstovų akreditacijos, kurią tam tikram laikotarpiui suteiktą Nacionalinė teismų administracija, išdavimo tvarką.	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgiant į šios pažymos 28 punkte išdėstytus argumentus, svarstymas dėl galimybės taikyti žiniasklaidos atstovų akreditaciją, teikiant tvirtinti siūlomą teisės akto projektą nėra tikslingas.</p>